

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 26. Num valida sit conditio apposita in ultima voluntate, vel contractu inter vovos retrahens à nuptiis spiritualibus, hoc est, statu clericali vel religioso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

pauperibus alterive loco pio. Prout ex *cit. L. deducunt Tiraq. de privil. pia causa. privileg.* 18. Sanch. *cit. d. 38. n. 34.* Mantic. *de conseqt. ultim. volunt. l. 11. tit. 18. n. 8.* Gutt. *c. 21. n. 36.* apud Castrop. *n. 10.* Nihilominus tamen etiam sustinenda est conditio prohibens nuptias pro aliquo determinato tempore, modò id non sit ita longum, ut eo transacto commodè matrimonium iniri non possit, aliàs enim esset prohibitio absoluta, & perpetua, Sanch. *n. 6.* Gutt. *n. 37.* Mantic. *tit. 19. n. 9.* Castrop. *nu. 18.* qui etiam adjicit hanc rationem; quòd, cum nuptiæ non sint nisi consultò celebrandæ; meritò jus permittat pro aliquo tempore illis interdici, ne absque matura deliberatione fiant. De cætero, quòd tempus sit moderatum, relinquatur Judici arbitrandum. Sanch. Gutt. Castrop. *ll. cit.* Illud certum, prohibitionem nuptiarum usque ad ætatem 25. annorum justam esse; quia ea dilatio jure approbata. AA. iidem.

2. Resp. secundò: dicta conditio, seu pœna appositæ ex contractu irrevocabili inter vivos ei, quinunquam matrimonium contraxit, & consummavit, non excluditur à contractu, sed eum omnino vitiat, Castrop. *num. 2.* dicens id omnino receptum esse, Arg. *§. si impossibilis. instiuit. de inutilib. stipul.* ubi: *Si conditio impossibilis obligationibus adjicitur, nihil valet stipulatio.* Item *l. non solum. ff. de action. §. oblig. l. si super impossibil. ff. de fidejuss.* Ratio autem, cur dicta pœna in modum conditionis adjecta ultimis voluntatibus ab eis excludatur, appositæ verò contractibus ab eis non excludatur, relicto in valore suo contractu, sed eum vitiet, seu faciat nullum, hæc assignatur à Castrop. *l. c.* ne aliàs dispositio testatoris, quam ipse, utpote non amplius superstes, emendare non poterat, corrueret; promittens verò & donans, utpote post contractum suum superstes, emendare illum possit, jura noluerunt contractum talem sustinere rejecta conditione, sed potius voluerunt eum nullum esse, ut integrè à contrahente emendaretur.

3. Dixi signanter in utraque responsione: *ei, qui nunquam matrimonium contraxit, & consummavit*: Nam si viduus aut vidua esset, cui apponitur ea conditio non nubendi, ea non secluditur, sed est exequenda. Idque attentò jure novo authenticarum, quo jus antiquum digestorum corrigitur, ut constat ex *auth. de nuptiis. §. que verò. collat. 4.* & *auth. cui relictum. c. de indicta viduit.* honestum enim est à secundis nuptiis abstinere, *c. fin. 30. q. 1.* tum ne videatur indulgeri voluptati; tum ne prior conjux videatur minus æstimari. Ac ita docent Molin. *de just. tr. 2. d. 257.* Sanch. *l. 1. d. 34. à n. 79.* Gutt. *de matr. c. 21. à n. 32.* apud Castrop. *n. 10.*

4. Ex dictis deducuntur sequentia. Primò, posse aliquem hæreditatem vel legatum relicto sub conditione non nubendi adire, tamen si primò & iteratò nubat; eò quòd esto, obligari quis possit, ne secundas nuptias ineat, at cum ex modo & forma, quâ apponitur dicta conditio, nuptiæ illi interdican- tur, conditio illa ut turpis & impossibilis rejicitur, & legatum purum subsistit. Gutt. *n. 8.* Sanch. *n. 5.* Acofta *in cit. l. cum tale. §. si arbitrari. limit. ult. n. 5.* Castrop. *p. 11. n. 2.* Secundò rejici illam conditionem, dum legatur femina non nubenti major quantitas quàm nubenti, quia excessus retrahit à nuptiis, & est expressè contra *l. Titia si nupserit. ff. de condit. & demonst.* Sanch. *n. 6.* Covar. *l. 1. var. c. 19. n. 9.* Castrop. *n. 3.* Tertiò: si legatum sic factum: *lego Titia 100. si non nupserit*; quòd si nupserit, restituat Cajo; Titiam nubentem posse retinere legatum;

quia est conditio retrahens à nuptiis, ideoque reprobata, Sanch. *n. 9.* Gutt. *n. 11.* Castrop. *n. 4.* juxta *L. quoribus. ff. de condit. & demonst.* Quartò: Legatum factum alicui tertio hac conditione: *Si Titia non nupserit*, Titia nubente legatarius amittit legatum, si fuerit Titia conjunctus sanguine, affinitate, amicitia aliove modo, ita ut meritò præsumi possit, Titiam exinde retrahendam à nuptiis, Secus, si non fuerit illi conjunctus, Sanch. *nu. 10.* Gutt. *n. 12.* Castrop. *n. 5.* Quintò rejici conditionem, & remanere purum legatum factum sub conditione ex alterius consensu & arbitrio, *l. cum tale. ff. de condit. & demonst.* cum vel sic diminuatur libertas matrimonii, & legatarius retrahatur à nuptiis; cum alter ille posset denegare suum consensum in eam personam; quæ legatario placet, Molin. *de primogen. l. 13. n. 35.* Sanch. *à n. 19.* Castrop. *n. 6.* Secus esset, si legatum factum sub conditione petendi consilium; quia ad hoc sequendum non astringitur legatarius, Molin. *nu. 37.* Sanch. *nu. 24.* quin &, si is, à quo petendum consilium, sit absens, & periculum in mora, aliaque viâ peti nequeat consilium illius, posse legatarium contrahere matrimonium irrequisito consilio, & obtinere legatum; quia per ipsum non stetit executio conditionis, docet Sanch. *à n. 25.* Gutt. *n. 24.* tenetque id ipsum, si vivo testatore decedat is, à quo petendum consilium, Sanch. *n. 27.* Gutt. *n. 30.* Castrop. *l. c.* de cætero extenditur hæc illatio ita, ut etiam si legans expresserit voluntatem suam verbis negativis, privantibus hæreditate vel legato eum, qui absque consensu alterius designati (etiam parentum, quorum consensum requiri sit honestissimum, noluit tamen jus in favorem libertatis matrimonii testatoribus concedere potestatem imponendi eam obligationem suis hæredibus & legatariis) nupserit, adhuc legatarius obrineat legatum; cum conditio illa ex se, & non ex addita expressè privatione hæreditatis vel legati, minuat libertatem matrimonii, & retrahat à nuptiis; ergo si simpliciter appositæ rejicitur à legato, rejicienda quoque est ab eo appositæ expressè hæreditatis privatione. Castrop. *n. 8.* citatis Molin. *num. 35.* & Molin. *Jesuita tr. 2. d. 207.* Sanch. *n. 21.* Henricq. *l. 1. de matr. c. 12. n. 6.* contra Gutt. *à n. 18.* & alios. Non obstante huic extensioni, quòd, ut admittit Castrop. hæres vel legatarius obligari possit sub privatione hæreditatis vel legati ad nubendum certæ personæ absque eo, quòd per hoc retrahatur à nuptiis; quia non est paratio de obligatione nubendi ex alterius consensu; cum is vi hujus dispositionis non cogatur ad præstandum consensum, etsi officio Judicis suppleri possit. Sextò denique rejici conditionem: *Si non procreaverit liberos, seu sine liberis decesserit.* Nam gratiâ procreandæ sobolis rejicitur conditio averrens à matrimonio, adeoque multò magis averrens directè à procreatione liberorum. Sanch. *num. 7.* Gutt. *num. 9.*

Quæst. 26. Num valida sit conditio appositæ in ultima voluntate, vel contractu inter vivos retrahens à nuptiis spiritualibus, hoc est, statu Clericali vel religioso.

Resp. affirmativè, Castrop. *cit. p. 11. n. 12.* & apud hunc Molin. *de just. tr. 2. d. 207. ad finem.* Sanch. *l. 1. d. 34. n. 11.* Gutt. *de matrim. c. 21. n. 14.* conditiones enim appositæ in contractibus & ultimis voluntatibus licitæ & honestæ sunt exequendæ, quam-

quandiu à jure non reprobantur; talis autem est dicta conditio; quia eo sine non apponitur, ut legatarium vel donatarium à statu ecclesiastico vel religioso retrahat; sed ut familia conservetur, & res publica sobolis procreatione augeatur; & nullibi reperitur à jure reprobata; esto enim in *cit. Authent. de Sanctiss. Episcop.* matrimonio aequiparetur religio, id tamen extra illum casum speciale, de quo ibi, non est extendendum; cum à jure communi exorbitet, argumentum à matrimonio carnali ad spirituale valet, dum in utroque adest finis legis, & dispositio nemini præjudicat; in præfenti autem, conditio retrahens à matrimonio carnali ideo rejicitur, quia obstat procreationi liberorum, & auctiori republicæ præjudicat; qui finis non procedit in matrimonio spirituali. Unde jam etiam deducunt citati AA. validam & observandam esse dispositionem, quæ pater legat filia 200. si nupsit, & non nisi 100. si religionem ingrediatur; quia hæc dispositio non fit animo avertendi filiam à religione, sed quia ad onera matrimonii portanda pluribus eget.

Quest. 27. Num rejici debeat conditio incundi matrimonium spirituale seu ingrediendi religionem adjecto legato vel hereditate.

R Esp. Negative, Sanch. l. 1. d. 33. num. 15. Molin. *cit. d. 207. Covar. l. 1. var. c. 19. num. 10. Ant. Gomez, var. c. 12. num. 78. Castrop. cit. p. 11. num. 13. contra Riminald. conf. 215. à num. 176. Bartol. conf. 45. quia licet religio sit status excludens omnino nuptias, id tamen testator per se & directe non intendit, sed solum incitare ad statum religionis perfectissimum; textus autem reprobans conditionem retrahentem à nuptiis loquuntur de retractione per se & directa, ut videre est in *l. quoties. l. cum tale. l. Titia. ff. de condit. & demonstr.* Verum num hæres vel legatarius ingrediens religionem animo perseverandi, si postmodum egrediatur ex novitatu, satisfaciat huic conditioni, non conveniunt AA. negant Paulus in *l. si quis hæredem. c. de substit. & Instit. num. 3. Alex. ibid. num. 2. & in l. in substitutione. ff. de vulgari. num. 12. & ibid. Inol. n. 4. ed quod testatoris intentio esse videatur, ut legatarius assumat statum religionis firmiter & perseveranter, sitque verus religiosus. Contrarium tamen probabilitus censet Castrop. n. 15. ed quod, si testator restringere voluisset intentionem suam ad perseverandum in religione, id exprimeret debuisset, & non uti verbis generalibus usitatis & communibus, nempe ingrediendi religionem, vel fieri religiosum, quæ juxta communem loquendi modum (qui in legibus & dispositionibus ultimarum voluntatum spectandus est) satis verificantur per assumptionem habitus religiosi; neque enim præsumendus est testator disponere contra juris ordinem; neque verba in alia strictiore significatione lumere, quam à jure communi sumantur. Confirmat hæc à simili Castrop. dum juxta D. Thom. 2. 2. q. ult. a. 4. & communem satisfit voto ingrediendi religionem, si animo perseverandi quis ingrediatur, tamen postmodum exeat, modò id fiat ex rationabili causa; ed quod talis vovens intelligatur vovere religionis ingressum, qualis est à jure præsumptus cum libertate egrediendi, si religio displiceat.**

Quest. 28. An subsistat conditio sub privatione hereditatis vel legati, si nubat extra familiam vel oppidum, vel ne nubat ignobili aut descendenti ex Judæis.

R Esp. Affirmative, Castrop. p. 11. n. 17. citatis Molin. d. 207. circa finem. Sanch. l. 1. d. 34. num. 39. Gutt. c. 21. num. 40. & 41. &c. juxta *l. cum ita, & seq. ff. de condit. & demonstr.* ubi deciditur: esto, quod ad personas, quibus cum contrahendum matrimonium, restringatur potestas, absolute tamen non restringitur, cum liberum sit virgini, cui prohibitum aliis nubere, & absque gravi difficultate id præstare potest. Adhæc, ut Castrop. conditio retrahens à nuptiis rejicitur ab ultimis voluntatibus, non jure naturali, sed positivo; jus autem positivum rejicit conditionem absolute retrahentem à nuptiis, non verò retrahentem à nuptiis singularibus & determinatis; cujus etiam est ratio, quod ex absoluta prohibitione nuptiarum impeditur sobolis procreatio & republicæ augmentum, sed non ex prohibitione aliquarum nuptiarum; quin etiam prohibitio specialium nuptiarum utilis esse potest testatori; non verò absoluta quarumcunque. Porro procedit responsio, non solum de primis nuptiis, sed & de secundis & reliquis nuptiis; quippe in omnibus est eadem ratio, ne nimirum testatoris bona ad extraneos, vel sanguine infectos deveniant. Gutt. num. 41. Sanch. l. c. num. 34. Castrop. num. 17. proceditque item, modò matrimonium sit validum, esto, non sit consummatum; cum satis sit potuisse consummari. AA. iidem.

Quest. 29. An & qualiter conditiones aliæ adjectæ contractui sponsalicio eundem vitient.

1. **R** Esp. primò: Conditio necessariò futuræ, V. G. si sol ceras oriatur; adjecta sponsalibus æquè relinquit ea valida, ac si nulla conditio adjecta esset; Ratione enim necessitatis reputatur quod ad obligationem, ac si jam evenisset. §. *conditio. Instit. de V. O.* ubi t *que enim per rerum naturam sunt certa, non morantur obligationem &c.* suspendit nihilominus executionem sponsalium, quæ fit per initum matrimonium, donec re ipsa eveniat, & ideo prius non obligaris ea sponsalia exequi, Castrop. p. 16. num. 2.

2. **R** Esp. secundò: Conditio impossibilis vitiat contractum sponsalium; turpis verò suspendit illum, quousque ponatur. Castrop. num. 4. citatis *Rebell. l. 2. de matrim. q. 10. f. 5. Pont. l. 2. de sponsal. c. 7. n. 3. contra Sanch. l. 5. d. 17. n. 2. & alios apud illum consentes, conditiones tam turpes quàm impossibiles, sicut excluduntur à matrimonio seu in favorem illius, habentur pro non adjectis; sic etiam habere se respectu sponsalium, ut pote quæ via sunt ad matrimonium. Ratio responsionis est, quod jure naturæ conditio impossibilis vitiet contractum, turpis verò illius obligationem suspendat; hoc autem jus naturæ correctum, non est in sponsalibus, sed in matrimonio, in *c. fin. de condit. apposit.* ex eo autem, quod correctum sit in matrimonio, non magis sequitur, quod correctum etiam sit in sponsalibus, quàm*